

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieцelovej a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci žalobcu: **J súkromný podnikateľ**, S, zast. JUDr. J, advokát, L K, proti žalovanému: **S Bratislava**, o zaplataenie 1 702 000 Sk s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v K č. k. 11Cb/559/2001-211 zo dňa 11. októbra 2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v K č. k. 11Cb/559/2001-211 zo dňa 11. októbra 2006 **p o v r d z u j e**.

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v K žalobu zamietol. V odôvodnení sa konštatuje, že žalobca sa domáhal žalobou zaplataenia 1 702 000 Sk s príslušenstvom titulom náhrady škody – ušlého zisku, ktorý mu vznikol tým, že žalovaný dňa 12.10.1998 zrušil možnosť čerpania kontokorentného úveru, ktorý sa ako veriteľ zaviazal poskytnúť žalobcovi na základe úverovej zmluvy.

Súd vykonal dokazovanie a zistil nasledovný skutkový stav. Účastníci uzavreli dňa 9.3.1998 úverovú zmluvu č. 9/98, ktorou sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi krátkodobý úver v čiastke 7 000 000 Sk. Návratnosť úveru bola zabezpečená hnutel'ným

majetkom podľa článku III bod 2 zmluvy – zásoby vo vlastníctve dlžníka v zmysle zmluvy č. 15/98 a zriadenie záložného práva. V úverovej zmluve sa žalobca ako dlžník zaviazal neodkladne veriteľa informovať o všetkých okolnostiach, ktoré mali za následok zníženie hodnoty majetku, ktorý je predmetom zabezpečenia úveru. Podľa čl. IV úverovej zmluvy sa dlžník zaviazal predkladať hlásenie o stave zásob a inventúrny zoznam – mesačne vždy do 20-tich dní po ukončení mesiaca. Veriteľ bol podľa čl. IV bod 12 úverovej zmluvy oprávnený jednostranne odstúpiť od tejto zmluvy v prípade nesplnenia jednej alebo viacerých podmienok, a to, ak zanikne alebo sa zhorší zabezpečenie. V priebehu trvania úveru, ak dlžník bez vedomia veriteľa previedol majetok, ktorý je predmetom zabezpečenia úveru na iný subjekt.

Žalovaný ústne – telefonicky dňa 12.10.1998 oznámil žalobcovi, že v dôsledku porušenia zmluvy – prevedenia založeného majetku bez súhlasu veriteľa na novovzniknutú spoločnosť A., odstupuje od zmluvy.

Ďalej žalovaný si nesplnil svoju povinnosť a v mesiaci júl, august, september 1998 nepredložil hlásenia o stave zásob. Až 12.10.1998 predložil hlásenie, podľa ktorého došlo k poklesu stavu zásob, a to k 31.8.1998 bol stav 10.087 mil. Sk a k 9.10.1998 bol stav 12.944 mil. Sk. Inventúrny zoznam zásob nebol predložený. Uvedené skutočnosti žalobca nepoprel. Namietal len, že hlásenie o stave zásob nie je dôležité, a prípadne ho mal žalovaný vyzvať na doplnenie tovaru.

Zákon neukladá povinnosť veriteľovi vyzvať dlžníka na doplnenie zabezpečenia. Doplnenie zabezpečenia je povinnosťou dlžníka priamo zo zákona (§ 505 OBZ).

Z hlásenia o stave zásob, ktoré žalobca predložil dňa 12.10.1998 vyplýva, že ku dňu 31.8.1998, a ani ku dňu 9.10.1998 stav zásob nedosahoval dohodnutú výšku a žalobca ho nedoplnil, napriek tomu, že mu túto povinnosť ukladá zákon. Žalovaný aj z tohto dôvodu dôvodne odstúpil od zmluvy.

Konateľ žalobcu na pojednávaní dňa 25.8.2004 potvrdil, že sa o tom dozvedel na základe telefonického oznámenia. V úverovej zmluve čl. VI bod 2 bolo dohodnuté, že zmeny v ustanoveniach zmluvy je možné vykonať len po vzájomnej dohode, a to formou písomných dodatkov. V prípade oznámenia veriteľa o jednostrannom odstúpení od

zmluvy sa nejedná o zmenu zmluvy, ale o využitie oprávnenia veriteľa dohodnutého v článku IV bod 12 zmluvy.

V danom prípade nebolo preukázané, že žalovaný porušil povinnosť zo záväzkového vzťahu, a že tým spôsobil žalobcovi škodu (§ 373 OBZ). Žalobca uvádzal, že pre nemožnosť čerpania úveru na dohodnutý účel mu vznikla škoda. Úver bol poskytnutý na financovanie všetkých druhov obežných prostriedkov, a to formou bezhotovostných úhrad z bežného účtu. Z hlásenia o stave zásob, ktoré predložil žalobca v októbri 1998, a ktoré nemá dohodnuté náležitosti vyplýva, že žalobca zásoby tovaru nákupom nedoplňal ani v čase, keď úver nemal pozastavený, pretože ku dňu 31.8.1998 vykazoval stav 10.087 mil. Sk a k 9.10.1998 stav 12.944 mil. Sk. Pritom v zostatku vyčerpaného úveru 3 672 961,80 Sk je výber v hotovosti vo výške 1 800 000 Sk tesne pred zablokovaním účtu – úveru, čo bolo v rozpore s dohodou, pretože čerpanie úveru bolo dohodnuté bezhotovostne. V znaleckom posudku, ktorý si dal žalobca vypracovať pre výšku uplatneného ušlého zisku, sa porovnávajú vybrané časové úseky, v ktorých bol pokles a bol pozastavený úver. Vynechané je obdobie od marca do septembra, kedy bol taktiež pokles tržieb a úver nebol pozastavený.

V danom prípade neboli splnené predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 373 OBZ, a súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku podal žalobca odvolanie. Uviedol, že dňa 12.10.1998 žalovaný náhle zablokoval účet, z ktorého mal v zmysle úverovej zmluvy čerpať úver, čo mu bolo telefonicky oznámené. Žalobca tak prišiel o zdroj, z ktorého financoval nákup svojho tovaru za účelom jeho ďalšieho predaja, v dôsledku čoho došlo k poklesu predaja jeho tovaru a k poklesu tržieb, čím utrpel ujmu v podobe ušlého zisku. Výšku ušlého zisku si dal vyčíslit' znalkyňou v odbore ekonomika a podnikanie, a to vo výške 1 702 000 Sk.

V zmysle § 345 ods. 1 OBZ bol žalovaný povinný odstúpenie od zmluvy bez zbytočného odkladu oznámiť druhej zmluvnej strane. Nie je pravda, že konateľ žalobcu na pojednávaní pred súdom prvého stupňa potvrdil, že mu bolo telefonicky oznámené odstúpenie od zmluvy. Konateľ len uviedol, že zamestnanec žalovaného mu oznámil zablokovanie účtu, z ktorého žalobca čerpal prostriedky. Ani následné správanie žalovaného nenaznačovalo, že došlo k odstúpeniu od zmluvy. V prípade odstúpenia od

zmluvy, by sa mal predchodca žalovaného domáhať vrátenia úveru – finančných prostriedkov. Žalovaný však 14.10.1998 upozornil žalobcu na neplnenie podmienok z úverovej zmluvy a žiadal predložiť do 22.10.1998 dodatočné hlásenie o stave zásob. Listom zo dňa 11.1.1999 žalovaný opätovne upozornil žalobcu na neplnenie podmienok údajne zaniknutej zmluvy, a napokon 5.3.1999 žalovaný oznámil, že úverový vzťah bol ukončený z dôvodu, že pohľadávka banky bola celkom vyrovnaná.

Žalovaný nemal žiadny zmluvou, ani zákonom garantovaný dôvod na odstúpenie od záväzku. Žalovaný v rozpore s odôvodnením rozsudku tvrdí, že odstúpenie oznámil pri osobnom rokovaní. Žalobca však namietal, že žiadne osobné rokovanie sa neuskutočnilo.

Žalobca poprel, že by v období pred 12.10.1998 dochádzalo k scudzeniu založeného majetku bez súhlasu žalovaného z dôvodu pripravovanej fúzie so spoločnosťou A ale pripustil, že v tom čase došlo k poklesu hodnoty zálohu pod dohodnutú cenu na sumu 12 900 000 Sk, čo však stále dostatočne zabezpečovalo pohľadávku. Pokles hodnoty predmetu zálohu však nemohol byť dôvodom na okamžité odstúpenie od zmluvy.

Ustanovenie § 505 OBZ je len dispozitívnym ustanovením, od ktorého sa strany odchýlili v čl. IV bod 12 písm. f/ úverovej zmluvy a čl. II bod 4 záložnej zmluvy v tom zmysle, že v prípade zhoršenia zabezpečenia úveru mal žalovaný najskôr vyzvať žalobcu na doplnenie zálohu a dať žalobcovi možnosť doplniť zabezpečenie úveru podľa požiadaviek žalovaného bez zbytočného odkladu. Porušenie povinností predkladať hlásenia o stave zásob nemožno v žiadnom prípade považovať za podstatné porušenie zmluvy. Opätovne upozorňuje na znenie § 345 ods. 2 OBZ, v zmysle ktorého sa pri pochybnostiach predpokladá, že porušenie zmluvy nie je podstatné.

V zmysle čl. VI bod 3 zmluvy žalovaný mal vyzvať žalobcu na vyriešenie sporných otázok vzájomným rokovaním. Žalovanému nevzniklo právo na odstúpenie, svojím konaním hrubo porušil svoju povinnosť z úverovej zmluvy, a tým žalobcovi spôsobil škodu vo výške uplatneného ušlého zisku. Preto navrhuje napadnutý rozsudok zmeniť a žalobcovi priznať uplatnenú pohľadávku vo výške 1 702 000 Sk spolu s 23 % úrokom z omeškania. Zároveň sa domáha náhrady trov konania v sume 223 410,60 Sk.

Žalovaný podal písomné vyjadrenie k podanému odvolaniu a navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdiť. Poukazuje na to, že ustanovenie písm. f/ bodu 12 článku IV úverovej zmluvy a ustanovenie bodu 4 článku II záložnej zmluvy žiadnym spôsobom nemení, a ani nevylučuje použitie § 505 zákona č. 513/91 Zb. (OBZ).

Podľa záložnej zmluvy mal žalovaný právo, a nie povinnosť žiadať doplnenie zálohu. Toto právo žalovaného v žiadnom prípade nezabavilo žalobcu povinnosti v zmysle § 505 OBZ doplniť zabezpečenie na pôvodne dohodnutý rozsah. Podobne zmluva o úvere stanovila žalobcovi povinnosť doplniť záloh podľa požiadaviek žalovaného, v prípade, ak by túto požiadavku vzniesol. V žiadnom prípade však z tohto ustanovenia nemožno vyvodiť, že žalobca nebol sám povinný a bez výzvy doplniť zabezpečenie. Žalovaný nikdy nemal vôľu podmieniť povinnosť žalobcu stanovenú OBZ, doplniť zabezpečenie zaslaním výzvy na jej doplnenie a nikdy túto vôľu neprejavil. Dostatočné zabezpečenie je kľúčové pre poskytnutie úveru, pretože zabezpečuje jeho návratnosť. Ak sú predmetom zabezpečenia likvidné aktíva (skladové zásoby), ktorých stav sa mení na dennej báze, je dôležité, aby záložný veriteľ bol pravidelne informovaný o stave týchto aktív. Preto predkladať hlásenia o stave zásob patrilo medzi zásadné povinnosti žalobcu. Ing. Hegyi nikdy nespochybnil a na pojednávaní potvrdil, že odstúpenie od zmluvy o úvere bolo žalobcovi oznámené telefonicky; to, že odstúpenie bolo oznámené aj na osobnom rokovaní nijako nevyvracia telefonické oznámenie odstúpenia od úverovej zmluvy. Žalovaný nikdy svoju povinnosť neporušil. Úver mal byť poskytnutý vo forme bezhotovostnej úhrady z bežného účtu žalobcu. Na vykonanie bezhotovostnej úhrady bolo nevyhnutné podanie príkazu na jej vykonanie žalobcom. Až tým príkazom vznikla žalovanému povinnosť poskytnúť úver (článok II bod 6 zmluvy). Žalobca nepreukázal, že príkazy na bezhotovostnú úhradu podal žalovanému, a že žalovaný porušil povinnosť poskytnúť úver v zmysle zmluvy. Nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi údajne protiprávnym konaním žalovaného a údajne vzniknutou škodou. Súd správne právne posúdil vec a správne zistil skutkový stav.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1 O.s.p., podľa § 214 ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na náhradu škody – ušlého zisku v sume 1 702 000 Sk s prísl. Žalobca podaním zo dňa 12.2.2007 zaslal návrh na zmenu účastníkov konania v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p.

Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 29.1.2007 uzavretou medzi žalobcom – E K, ako postupcom a JUDr. V, súkromným podnikateľom so sídlom v K, bola podľa čl. I ods. 1 zmluvy predmetom postúpenia aj uplatnená pohľadávka vo výške 1 702 000 Sk s prísl.

Postupník písomným podaním zo dňa 12.2.2007 vyslovil súhlas so vstupom do konania a doložil zároveň živnostenský list č. ZO-94/3410/V a reg. číslo 2540/94, ktorým osvedčuje vznik živnostenského oprávnenia.

V danom prípade boli splnené podmienky pre postup podľa § 92 ods. 2 a 3 O.s.p., a preto odvolací súd pokračoval v konaní so žalobcom: V, súkromným podnikateľom, so sídlom K

Medzi sporovými stranami (ich právnym predchodcom) bola uzavretá úverová zmluva č. 9/98 zo dňa 9.3.1998, predmetom ktorej bolo poskytnutie krátkodobého úveru v sume 7 000 000 Sk žalobcovi na financovanie všetkých druhov obežných prostriedkov, vrátane prechodného nedostatku finančných prostriedkov. Návratnosť úveru bola zabezpečená zriadením záložného práva na hnutel'ný majetok – obchodné zásoby v celkovej obstarávacej hodnote minimálne 16 000 000 Sk, a to záložnou zmluvou č. 15/98 zo dňa 9.3.1998.

Žalobca ako dlžník sa zaviazal v článku III úverovej zmluvy bod 4 písm. a/ v priebehu trvania úverového vz'ahu veriteľa neodkladne informovať o všetkých okolnostiach, ktoré mali za následok zníženie hodnoty majetku, ktorý je predmetom zabezpečenia úveru. Z osobitných podmienok tejto zmluvy – článok IV bod 6 vyplýva, že dlžník bol povinný hlásiť stav zásob a inventúrny zoznam zásob mesačne vždy do 20-tich dní po ukončení mesiaca. Nie je sporné, že žalobca si zmluvnú povinnosť nesplnil a v mesiaci júl, august, september 1998 nepredložil hlásenia o stave zásob. Až 12.10.1998 predložil písomné hlásenie o stave, bez doloženia inventúrneho zoznamu zásob, z ktorého bolo nesporné, že došlo k zníženiu stavu zásob, ktorý nedosahoval dohodnutý minimálny rozsah obchodných zásob – 16 000 000 Sk. Porušenie povinnosti predložiť hlásenie

o stave zásob je podstatným porušením zmluvy o úvere, pretože tieto skladové zásoby zabezpečujú splnenie záväzku z úverovej zmluvy – návratnosť finančných prostriedkov. Tým, že žalobca ako dlžník porušil osobitné zmluvné podmienky (článok IV, bod 6) nemohol žalovaný ho ani vyzvať na doplnenie zabezpečenia záväzku na jeho pôvodný rozsah, keďže vinou žalobcu nemal vedomosť o jeho zhoršení. Porovnanie zníženia zabezpečenia s rozsahom záväzku dlžníka nie je v tomto prípade rozhodujúce. Podmienkou doplnenia zabezpečenia je jeho zhoršenie. Výška pohľadávky veriteľa, prípadne jej zmena, nie je rozhodujúca.

Podľa článku IV osobitných podmienok bod 12, veriteľ je oprávnený jednostranne odstúpiť od úverovej zmluvy v prípade nesplnenia jednej alebo viacerých podmienok uvedených pod písm. a/ až l/. Žalovaný v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok a v súlade s ust. § 345 ods. 1 OBZ bol oprávnený odstúpiť od zmluvy ihneď, bez poskytnutia dodatočnej lehoty, keďže sa jednalo o podstatné porušenie zmluvnej povinnosti, a to v zmysle článku IV bod 6, bod 12 písm. f/. Za trvania úverovej zmluvy nedošlo len k zhoršeniu zabezpečenia záväzku vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, ale došlo aj k zásadnému porušeniu článku 4 bod 12 písm. l/ tým, že dlžník sa pripravoval na zrušenie spoločnosti vzhľadom na avizovanú fúziu so spoločnosťou A Nie je rozhodujúci pre odstúpenie od zmluvy fakt, že avizovaná fúzia sa uskutočnila neskoršie, pretože podľa uvedeného článku písm. l/, posúdenie skutkového stavu, kedy k príprave udalosti dochádza, je v kompetencii veriteľa.

Žalovaný si splnil oznamovaciu povinnosť voči žalobcovi a dňa 12.10.1998 telefonicky mu oznámil odstúpenie od zmluvy, bez zbytočného odkladu, po tom, čo sa o porušení zmluvnej povinnosti dozvedel. Jedná sa o jednostranný právny úkon, ktorý môže byť urobený v akejkoľvek forme (písomne, osobne, telefonicky) - § 344 OBZ. ~

Žalobca oznámenie telefonicky nespochybnil, len pozastavenie čerpania úveru, tzv. „zablokovanie účtu“ nepovažoval za odstúpenie od zmluvy. Táto jeho námietka je nedôvodná vzhľadom na to, že čerpanie úveru sa realizovalo formou zriadeného bežného účtu, z ktorého si žalobca mohol finančné prostriedky čerpať, a keďže porušil zmluvný záväzok, veriteľ bol oprávnený v zmysle dohodnutých osobitných podmienok odstúpiť od zmluvy – t.j., aj formou zrušenia čerpania kontokorentného úveru. Žalobca aj svojím

následným konaním potvrdil odstúpenie od zmluvy, keď pohľadávku z úverovej zmluvy zaplatil (čl. 36).

V spornom prípade žalobca nepreukázal splnenie predpokladov na náhradu škody v zmysle § 373 a nasl. OBZ.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 224 ods. 1 O.s.p. Keďže úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli, neboli mu priznané.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 28. novembra 2007

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: